

Univerzita Karlova

Opatření rektora 23/2017

- Název:

Standardy podpory poskytované studentům a uchazečům o studium se speciálními potřebami na Univerzitě Karlově

- Účinnost:

1. dubna 2017

Standardy podpory poskytované studentům a uchazečům o studium se speciálními¹ potřebami na Univerzitě Karlově

Čl. 1

Úvod (preambule)

Každý člověk má právo na svobodnou volbu povolání a přípravu k němu.² V souladu s obecnými právními předpisy i vnitřními předpisy Univerzity Karlovy (dále jen „UK“) mají studenti a uchazeči o studium se speciálními potřebami totéž právo získat vysokoškolské vzdělání jako jejich kolegové bez speciálních potřeb. Univerzita proto poskytuje každému studentovi a uchazeči o studium se speciálními potřebami takovou podporu nebo úpravy studia a prostředí, jejichž cílem je vytvořit podmínky pro maximální využití potenciálu těchto studentů a uchazečů o studium v akademickém životě. Univerzita dbá sociálních potřeb členů akademické obce. Univerzita dbá potřeb členů akademické obce se specifickými potřebami a ve svých činnostech, jakož i v činnostech akademických samosprávných orgánů, činí dostupná opatření pro vyrovnávání jejich příležitostí k uplatnění na univerzitě³

Čl. 2

Cíl a principy

1. Cílem UK v oblasti podpory studentů se speciálními potřebami je umožnit všem studentům a uchazečům o studium, bez ohledu na povahu a stupeň jejich postižení, rovný přístup ke studiu a srovnatelné podmínky studia a podpořit jejich celoživotní učení za účelem rozvoje jejich osobnosti, talentu, tvůrčích, intelektuálních i tělesných schopností.
2. Podpora poskytovaná studentům se speciálními potřebami se řídí těmito základními principy:
 - a) Univerzita zaručuje plnohodnotnou účast studentů s postižením ve všech oblastech akademického a společenského života.⁴
 - b) Univerzita zajišťuje poučený a lidskou důstojnost respektující přístup všech svých zaměstnanců ke studentům a uchazečům se speciálními potřebami.
 - c) Univerzita v oblasti vyrovnávání podmínek studia studentů se speciálními potřebami vychází z obecně platných právních předpisů⁵ a vnitřních metodických doporučení.⁶

¹ Synonymně je také používán pojem „specifickými“.

² Listina základních práv a svobod ze dne 16. prosince 1992, čl. 26.

³ Čl. 5 Statutu UK.

⁴ Statut minimálních standardů pro univerzity, které jsou členy UNICA.

⁵ Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách ve znění pozdějších předpisů, Pravidla pro poskytování příspěvku a dotací veřejným vysokým školám Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, Příloha č. 3 Financování zvýšených nákladů na studium studentů se specifickými potřebami.

⁶ Dokument Standardy a metodika klíčových podpůrných služeb pro studenty se speciálními potřebami.

- d) Opatření, jejichž cílem je dosáhnout přístupnosti akademického života, nesmějí snižovat studijní nároky. Každý student musí proto pro dosažení požadované kvalifikace prokázat srovnatelné vstupní, průběžné a výstupní výsledky.⁷
- e) Realizovaná opatření vycházejí z odborného posouzení praktického funkčního dopadu zdravotního postižení na činnosti související se studiem konkrétního programu.
- f) V kompetenci garantů studijních programů je navrhovat a posuzovat zvláštní požadavky na zdravotní či jiné předpoklady uchazeče o studium, které jsou nutné pro řádné plnění studijních povinností a kontrol studia⁸ Univerzita předpokládá připravenost studentů a uchazečů o studium využívat poskytovaná podpůrná opatření. Studenti a uchazeči pro tento účel musí disponovat minimálními potřebnými kompetencemi.
- g) Univerzita zaručuje ochranu informací týkajících se postižení studenta nebo jeho zdravotního stavu a považuje je za zcela důvěrné⁹

Čl. 3

Student či uchazeč o studium se speciálními potřebami

1. Za studenta či uchazeče o studium se speciálními potřebami je pokládán student či uchazeč o studium, který vzhledem k vrozené nebo získané povaze svého zdravotního stavu vyžaduje modifikaci přijímacího řízení, studijních podmínek a kontrol studia, odstranění fyzických překážek, popř. jiné zvláštní úpravy prostor za účelem úspěšného průběhu studia.
2. Mezi studenty a uchazeče se speciálními potřebami řadíme studenty se zrakovým postižením, se sluchovým postižením, s tělesným a pohybovým postižením, se specifickými poruchami učení, s poruchou autistického spektra, s kombinovaným postižením a studenty s jinými obtížemi (s duševními poruchami, s narušenými komunikačními schopnostmi, s chronickými a somatickými onemocněními).¹⁰
3. Student se speciálními potřebami, který v průběhu studia využívá nástrojů podpory uvedených v čl. 4, je povinen se prostřednictvím příslušného studijního oddělení evidovat v informačním systému Univerzity. Je rovněž povinen absolvovat odborné posouzení praktického funkčního dopadu zdravotního postižení na činnosti související se studiem konkrétního programu.
4. Využití nástrojů podpory uvedených v čl. 4 a jejich konečná podoba se zakládá na domluvě mezi studentem, subjekty podpory uvedenými v čl. 7 a zástupcem fakulty, resp. studijního programu, a to na základě podmínek popsanych v čl. 3 odst. 3.

⁷ V souladu se zákonem č. 111/1998 Sb., o vysokých školách ve znění pozdějších předpisů a volně dle Statutu minimálních standardů pro univerzity, které jsou členy UNICA.

⁸ V souladu s § 49 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách ve znění pozdějších předpisů a v souladu s čl. 22 odst. 12 Statutu UK

⁹ V souladu se zákonem č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů ve znění pozdějších předpisů

¹⁰ Typologie podle Pravidel pro poskytování příspěvku a dotací veřejným vysokým školám Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, Příloha č. 3 Financování zvýšených nákladů na studium studentů se specifickými potřebami.

Čl. 4 Nástroje podpory

Základními nástroji pro dosažení cílů stanovených v čl. 2 jsou:

- a) modifikace přijímacího řízení uchazečů o studium se speciálními potřebami (dále viz čl. 5),
- b) modifikace studijních podmínek a kontrol studia studenta se speciálními potřebami s ohledem na jeho individuální studijní potřeby (dále viz čl. 6),
- c) poskytování klíčových podpurných služeb, které jsou nezbytné pro řádné studium studentů se speciálními potřebami a jsou poskytovány studentům všech fakult na jednotné úrovni a ve srovnatelné podobě poskytování dalších podpurných služeb, které jsou poskytovány, organizovány, příp. zajišťovány domovskou fakultou studenta, popř. jinou fakultou dle konkrétní dohody,
- d) zpřístupňování fyzického prostředí, popř. jiné zvláštní úpravy prostor univerzity,¹¹
- e) vybavování prostor výuky a pracovišť potřebnými technickými a výukovými pomůckami, a jejich zapůjčování studentům, příp. akademickým pracovníkům a zaměstnancům,
- f) zvyšování informovanosti pracovníků UK v oblasti vzdělávání studentů a uchazečů se speciálními potřebami, a to včetně metodické podpory výuky,
- g) přijímání, konzultování a případná realizace návrhů studentů, uchazečů o studium a zaměstnancůna zlepšení nástrojů podpory,
- h) provádění pravidelných vnitřních a vnějších hodnocení kvality realizovaných podpurných opatření,
- i) poskytování ostatních forem podpory spadajících do kompetence fakult.

Čl. 5 Modifikace přijímacího řízení

1. Každý uchazeč o studium musí splnit podmínky stanovené Řádem přijímacího řízení UK, případně další podmínky přijímacího řízení vyhlášené pro příslušný studijní program
2. Pokud uchazeč o studium požaduje modifikaci přijímacího řízení, jež by zohlednila praktický funkční dopad jeho zdravotního postižení, podává jako součást přihlášky ke studiu požadavek se specifikací a zdůvodněním požadované úpravy. Jeho součástí je potvrzení zdravotního stavu vyjádřením lékaře nebo jiného odborného pracovníka. Konkrétní formální požadavky stanovují fakulty v podmínkách přijímacího řízení. Po přijetí takové přihlášky studijní oddělení neprodleně informuje kontaktní osobu (viz čl. 7), která se s uchazečem spojí a zjistí povahu a rozsah specifického nároku a následně ve spolupráci s příslušným proděkanem a garantem studijního programu (viz čl. 7) navrhne modifikaci přijímací zkoušky.
3. O žádosti rozhoduje děkan/děkanka.

¹¹ V souladu s vyhláškou č. 398/2009 Sb., o obecných technických požadavcích zabezpečujících bezbariérové užívání staveb.

4. Modifikované přijímací řízení by se mělo od běžného postupu odlišovat jen v nejmenší nutné míře. Celý celý postup musí být v souladu s Řádem přijímacího řízení UK a navazujícími předpisy.
5. Informaci o nutnosti podat spolu s přihláškou ke studiu také případnou žádost o modifikaci přijímacího řízení univerzita zveřejňuje v podmínkách přijímacího řízení pro příslušný akademický rok.

Čl. 6

Modifikace studijních podmínek v průběhu studia

1. V průběhu studia mohou studenti se speciálními potřebami na základě individuálních doporučení vycházejících z posouzení praktického funkčního dopadu zdravotního postižení na činnosti související se studiem konkrétního programu bezplatně čerpat níže uvedená opatření.
2. Níže jsou uvedena opatření typická pro jednotlivé skupiny studentů se speciálními potřebami. Žádost o poskytnutí opatření podává student u jednotlivých subjektů podpory (dále čl. 7).
 - a) Studenti se zrakovým postižením
 - 1) Zpřístupnění obsahu výuky a studijní literatury (editovatelné elektronické dokumenty¹², needitovatelné dokumenty, audiodokumenty)
 - 2) Hmatové dokumenty, hmatová grafika
 - 3) Asistence při studiu
 - 4) Využití pomůcek
 - 5) Individuální výuka (příležitostná / přechodná /soustavná)
Časová kompenzace při plnění studijních povinností a kontrol studia
 - 6) Prostorová orientace (intenzivní/příležitostná)
 - b) Studenti se sluchovým postižením
 - 1) Zpřístupnění obsahu výuky a studijní literatury (editovatelné elektronické dokumenty 2. řádu)¹³
 - 2) Tlumočnické a přepisovatelské služby
 - 3) Zapisovatelské služby
 - 4) Elektronické videodokumenty
 - 5) Asistence při studiu
 - 6) Využití pomůcek
 - 7) Individuální výuka (příležitostná / přechodná / soustavná)
 - 8) Časová kompenzace při plnění studijních povinností a kontrol studia
 - c) Studenti s tělesným a pohybovým postižením
 - 1) Zpřístupnění obsahu výuky a studijní literatury
 - 2) Asistence při studiu
 - 3) Využití pomůcek
 - 4) Individuální výuka (příležitostná /přechodná /soustavná)
 - 5) Časová kompenzace při plnění studijních povinností a kontrol studia
 - 6) Prostorová orientace

¹² EED I – dokument, který je uživatelským způsobem editovatelný, je bez drobných technických chyb a je adaptován s ohledem na technické a smyslové možnosti studentů s postižením.

¹³ EED II – liší se od EED I tím, že grafická (obrazová) ani tabulková složka původního dokumentu nepodlehla adaptaci, a případně dalším zvýrazněním (i barevným) struktury dokumentu.

- d) Studenti se specifickými poruchami učení
 - 1) Zpřístupnění obsahu výuky a studijní literatury (audiodokumenty, editovatelné elektronické dokumenty 2. řádu)
 - 1) Asistence při studiu
 - 2) Využití pomůcek
 - 3) Individuální výuka (příležitostná /přechodná)
 - 4) Časová kompenzace při plnění studijních povinností a kontrol studia
 - 5) Diagnostika

- e) Studenti s poruchou autistického spektra
 - 1) Zpřístupnění obsahu výuky a studijní literatury
 - 2) Asistence při studiu
 - 3) Využití pomůcek
 - 4) Individuální výuka (příležitostná /přechodná)
 - 5) Časová kompenzace při plnění studijních povinností a kontrol studia
 - 6) Prostorová orientace

- f) Studenti s jinými obtížemi
 - 1) Zpřístupnění obsahu výuky a studijní literatury
 - 2) Asistence při studiu
 - 3) Využití pomůcek
 - 4) Individuální výuka příležitostná
 - 5) Časová kompenzace při plnění studijních povinností a kontrol studia
 - 6) Prostorová orientace

Čl. 7

Organizační zajištění systému podpory studentů se speciálními potřebami

1. Podpora studentů se speciálními potřebami je zajišťována různými subjekty podpory ve vzájemné součinnosti. Zabezpečují ji zejména kontaktní osoby pro studenty se speciálními potřebami na příslušných fakultách, Kancelář pro studenty a zaměstnance se speciálními potřebami ISPC RUK (dále jen Kancelář), speciální pracoviště a poradny zaměřené na jednotlivé cílové skupiny studentů, garanti studijních programů, ostatní odborní pracovníci, pracovníci studijní oddělení příslušných fakult a v neposlední řadě vyučující, ale také studenti a ostatní pracovníci Univerzity.
2. Kontaktní osoby jsou zodpovědné za stav, realizaci a rozvoj podpory poskytované studentům a uchazečům o studium se speciálními potřebami na fakultní úrovni. Kontaktní osoba zpracovává plány rozvoje a zabezpečování služeb pro studenty příslušné fakulty a pravidelně je vyhodnocuje. Kontaktní osoba vykonává svoji činnost v úzké spolupráci se studenty a ostatními subjekty. Kontaktní osoba je jmenována děkanem příslušné fakulty.
3. Kancelář na celouniverzitní úrovni zabezpečuje koordinační, konzultační, informační, evidenční a koncepční činnost, jakož i metodickou podporu v oblasti potřeb studentů a uchazečů o studium se speciálními potřebami a spravuje některé klíčové služby..
4. Speciální pracoviště jsou zřizována na půdě jednotlivých fakult, příp. rektorátu a jejich služeb využívají studenti všech fakult. Speciální pracoviště nejčastěji poskytují poradenství, individuální výuku, technickou podporu kompenzující důsledky zdravotního postižení a výpůjčky knih a studijních materiálů.

5. Poradny poskytují speciální, psychologické, kariérové, sociálně-právní a další typy poradenství. Poradny mohou být zřizovány též na úrovni jednotlivých fakult.
6. Garanti v příslušných studijních programech utvářejí obsah studia a ručí za jeho kvalitu. Navrhují úpravy studijních plánů a individualizované modifikace podmínek přijímacího řízení a studia.
7. Na základě osobní konzultace se studentem, příp. uchazečem o studium posuzují odborní pracovníci praktický funkční dopad zdravotního postižení na činnosti související se studiem konkrétního studijního programu a společně se studentem, příp. uchazečem navrhují modifikace studijních podmínek uvedené v čl. 6.
8. Studijní oddělení fakult jsou významným informačním zdrojem a kontaktním místem při vyřizování individuálních studijních záležitostí. Studijní oddělení vedou evidenci studentů se speciálními potřebami a zprostředkovávají informace a kontakty na zprostředkovatele a poskytovatele služeb.
9. Vyučující má být v dostatečném časovém předstihu informován o tom, že se jeho výuky e bude účastnit student se speciálními potřebami a to studentem samotným nebo zprostředkovaně jiným subjektem. Vyučující zodpovídá za zpřístupnění obsahu výuky studentům, o jejichž speciálních potřebách byl informován. Oblast poskytování služeb studentům se speciálními potřebami, její odbornou, metodickou i organizační problematiku průběžně sleduje stálá pracovní komise rektora. Komise projednává zásadní otázky koncepčního rozvoje a stanovení priorit v této oblasti a podává příslušným subjektům podněty k dalšímu rozvíjení či úpravám poskytovaných služeb.
10. Konkrétní úkoly a kompetence jednotlivých subjektů v systému podpory studentů se speciálními potřebami, jakož i základní postupy a systém kontroly kvality poskytovaných služeb jsou uvedeny v dokumentu Standardy a metodika klíčových podpůrných služeb pro studenty se speciálními potřebami.

Čl. 8

Knihovnické a informační služby

1. Knihovny UK jsou povinny zajistit všem uživatelům bez rozdílu rovný přístup k informacím.¹⁴
2. Knihovny vytvářejí vhodné fyzické a technické podmínky a opatření umožňující samostatný pobyt a pohyb uživatelů v prostorách knihoven.
3. Knihovny zřizují pro uživatele se speciálními potřebami chráněná studijní místa a vybavují je potřebnými technickými pomůckami.
4. Na základě žádosti je uživatel se speciálními potřebami oprávněn využívat služeb knihoven v zastoupení svého asistenta, kterého v žádosti uvede. Uživatelé se speciálními potřebami mohou využívat prodloužené výpůjční lhůty, o jejíž délce rozhoduje odpovědný pracovník knihovny.
5. Pracovníci knihoven disponují základními znalostmi a dovednostmi nezbytnými pro poskytování služeb uživatelům se speciálními potřebami. Studenti mohou využít asistenčních služeb pracovníků knihoven.

¹⁴ §2a zákona č. 257/2001 Sb.

6. Knihovny spolupracují se subjekty poskytujícími služby uživatelům se speciálními potřebami dle čl. 7.
7. V rámci Centrálního katalogu UK vytvářejí knihovny záznamy o digitalizované studijní literatuře.

Čl. 9

Ubytování a stravování

1. Student, který je uznán osobou s dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem nebo osobou se zdravotním postižením¹⁵ je při posuzování žádosti o ubytování zvýhodněn.¹⁶
2. Koleje a menzy (dále jen KaM) mohou v případě volné kapacity s takovým studentem uzavřít dodatek k Ubytovací smlouvě, na jehož základě bude ubytovanému poskytnut celý vícelůžkový pokoj. Ubytovaný přitom může požádat ředitele KaM o slevu z platby za neobsazená lůžka v daném pokoji.
3. Při stravování a souvisejících záležitostech může student využívat asistenční služby pracovníků KaM. Asistenční služby pracovníků KaM jsou upraveny vnitřním předpisem KaM.

Čl. 10

Závěrečná ustanovení

1. Opatření rektora č. 9/2013 se zrušuje.
2. Toto opatření nabývá účinnosti dne 1. dubna 2017.

V Praze dne 28. března 2017

prof. MUDr. Tomáš Zima, DrSc., MBA

¹⁵ Podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách ve znění pozdějších předpisů.

¹⁶ Řád pro poskytování ubytovacích a stravovacích služeb Univerzity Karlovy ze dne 14. prosince 2016, čl. 14 odst. 3.